

CodeIgniter 4

Zaawansowane tworzenie
stron WWW w PHP

Łukasz Sosna

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz Helion S.A. dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz Helion S.A. nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Redaktor prowadzący: Małgorzata Kulik

Projekt okładki: Jan Paluch

Grafika na okładce została wykorzystana za zgodą Shutterstock.com

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel. 32 231 22 19, 32 230 98 63

e-mail: helion@helion.pl

WWW: <http://helion.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres

<http://helion.pl/user/opinie/codel4>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

ISBN: 978-83-283-7487-4

Copyright © Helion S.A. 2021

Printed in Poland.

- [Kup książkę](#)
- [Poleć książkę](#)
- [Oceń książkę](#)

- [Księgarnia internetowa](#)
- [Lubię to! » Nasza społeczność](#)

Spis treści

Wstęp	15
Wymagania serwera	16
Rozdział 1. Instalacja	19
Pobieranie aplikacji z serwera	19
Pobieranie polskiego języka interfejsu	19
Instalacja systemu na serwerze WWW	21
Polska wersja językowa systemu	23
Różnica pomiędzy wersjami frameworka CodeIgniter: 1, 2, 3 a wersją 4	24
Struktura systemu CodeIgniter	24
Nazywanie plików, klas, metod i funkcji	25
Rozdział 2. Model, Widok, Kontroler	27
Wywoływanie kontrolera oraz metody	28
Wywoływanie kontrolera oraz metody — adresy dla wyszukiwarek	28
Kontroler (controller)	29
Automatyczne ładowanie w kontrolerze (<code>__construct</code>)	31
Przekazywanie parametrów do metody kontrolera	32
Definicja domyślnego kontrolera (<code>setDefaultController</code>)	33
Widok	33
Ładowanie kilku widoków	35
Dodawanie danych do widoków	36
Umieszczanie widoków w folderach	37
Model	38
Ładowanie funkcji pomocniczych (helper)	40

Rozdział 3. Rutowanie URL, odbieranie danych, zapisywanie logów oraz pasek debugera	41
Parametry w adresie URL	42
Filtrowanie parametrów	43
Definiowanie własnych wieloznaczników	44
Wyrażenia regularne	45
Grupowe przepisywanie adresów	46
Własna strona dla błędu 404	47
Pobieranie danych wysłanych do programu	47
Włączanie klasy	47
Metoda isCLI()	48
Metoda isAJAX()	48
Metoda isSecure()	48
Metoda getVar()	49
Metoda getGet()	49
Metoda getPost()	49
Metoda getPostGet()	50
Metoda getGetPost()	50
Metoda getCookie()	50
Metoda getServer()	51
Metoda getUserAgent()	51
Zapisywanie błędów występujących podczas obsługi witryny	51
Włączanie paska debugera	53
 Rozdział 4. Bazy danych	 55
Praca z bazą danych	55
Wczytanie sterownika (Database::connect())	56
Konfiguracja połączenia	58
Wykonywanie zapytania (query)	62
Generowanie wyników zapytania	64
Prefiks tabel	64
Rezultat zapytania zwracającego dane jako obiekt	65
Rezultat zapytania zwracającego dane w postaci tablicy	66
Pobieranie jednego rekordu z bazy danych jako obiektu	67
Pobieranie z bazy danych jednego rekordu jako tablicy	68
Przechodzenie pomiędzy rekordami	69
Pobieranie ilości kolumn tabeli	72
Pobieranie nazw kolumn tabeli	73
Zwalnianie pamięci RAM po zapytaniu	74

Pobieranie identyfikatora rekordu dodanego do tabeli	75
Pobieranie informacji o liczbie zmienionych rekordów	75
Metoda getPlatform()	76
Metoda getVersion()	77
Połączenie z drugą bazą danych	78
Zabezpieczanie danych (escape, escapeString i escapeLikeString)	80
Zabezpieczanie zapytania z wartościami	81
Zabezpieczanie zapytania z wartościami posiadającymi nazwy	82
Przetwarzanie błędów	83
Wyświetlenie ostatniego zapytania	85
Metoda reconnect()	86
Metoda close()	86

Rozdział 5. Pomoc w tworzeniu zapytań do bazy danych 89

Metoda resetQuery()	89
Metoda countAllResults()	89
Metoda countAll()	89
Metoda get()	90
Metoda getWhere()	90
Metoda select()	90
Metoda selectAvg()	91
Metoda selectMax()	91
Metoda selectMin()	91
Metoda selectSum()	91
Metoda selectCount()	92
Metoda distinct()	92
Metoda from()	92
Metoda join()	92
Metoda where()	93
Metoda orWhere()	93
Metoda orWhereIn()	93
Metoda orWhereNotIn()	94
Metoda whereIn()	94
Metoda whereNotIn()	94
Metoda groupStart()	95
Metoda orGroupStart()	95
Metoda notGroupStart()	95
Metoda orNotGroupStart()	95
Metoda groupEnd()	95
Metoda like()	96

Metoda orLike()	96
Metoda notLike()	96
Metoda orNotLike()	97
Metoda having()	97
Metoda orHaving()	98
Metoda orHavingIn()	98
Metoda havingIn()	99
Metoda havingNotIn()	99
Metoda havingLike()	99
Metoda orHavingLike()	100
Metoda notHavingLike()	100
Metoda orNotHavingLike()	101
Metoda havingGroupStart()	101
Metoda orHavingGroupStart()	101
Metoda notHavingGroupStart()	101
Metoda orNotHavingGroupStart()	102
Metoda havingGroupEnd()	102
Metoda groupBy()	102
Metoda orderBy()	102
Metoda limit()	102
Metoda offset()	103
Metoda set()	103
Metoda insert()	103
Metoda insertBatch()	103
Metoda setInsertBatch()	104
Metoda update()	104
Metoda setUpdateBatch()	105
Metoda replace()	105
Metoda delete()	105
Metoda increment()	105
Metoda decrement()	106
Metoda truncate()	106
Metoda emptyTable()	106
Metoda getCompiledSelect()	106
Metoda getCompiledInsert()	107
Metoda getCompiledUpdate()	107
Metoda getCompiledDelete()	107
Od teorii do praktyki	107
Polecenie SELECT	110
Polecenie SELECT z zastosowaniem ORDER BY	111

Polecenie SELECT z użyciem ograniczenia LIMIT	112
Polecenie SELECT z klauzulami LIMIT oraz ORDER	113
Polecenie SELECT z wyborem rekordu dzięki klauzuli WHERE	113
Polecenie SELECT z wyborem za pomocą klauzuli LIKE	114
Polecenie INSERT	115
Polecenie UPDATE ze wskazaniem rekordu za pomocą klauzuli WHERE	117
Polecenie DELETE	118
Rozdział 6. Klasy systemowe	119
Klasa listów e-mail	119
Używanie klasy przeznaczonej do wysyłania listów e-mail	119
Ustawienia klasy do wysyłania listów e-mail	120
Metoda setFrom()	121
Metoda setReplyTo()	121
Metoda setTo()	122
Metoda setCC()	122
Metoda setBCC()	122
Metoda setSubject()	123
Metoda setMessage()	123
Metoda setAltMessage()	123
Metoda setHeader()	124
Metoda clear()	124
Metoda send()	125
Metoda attach()	125
Metoda setAttachmentCID()	126
Metoda printDebugger()	126
Klasa szyfrowania i deszyfrowania danych	126
Konfigurowanie klasy oraz domyślne zachowania	127
Ustawianie własnego klucza szyfrowania	127
Metoda static createKey()	127
Metoda initialize()	128
Metoda encrypt()	128
Metoda decrypt()	128
Klasa przeznaczona do pracy z plikami	129
Metoda getBasename()	129
Metoda getMTime()	129
Metoda getRealPath()	129
Metoda getPerms()	129
Metoda isWritable()	129
Metoda getRandomName()	130

Metoda getSize()	130
Metoda getMimeType()	130
Metoda guessExtension()	131
Metoda move()	131
Klasa ograniczająca dostęp do strony	131
Dostosowanie obrony strony WWW przed botami	132
Klasa manipulacji obrazami	132
Inicjalizacja obiektu klasy	132
Metoda crop()	133
Metoda convert()	134
Metoda fit()	134
Metoda flatten()	135
Metoda flip()	135
Metoda resize()	136
Metoda rotate()	136
Metoda text()	136
Klasa służąca do dzielenia rekordów z bazy danych na części	137
Dzielenie rekordów na porcje prezentowane na kolejnych stronach	138
Dzielenie na strony rezultatów z różnych tabel	139
Ręczne ustawianie podziału	139
Określenie parametru, który ma zostać uznany za numer strony	140
Metoda setSurroundCount()	140
Metody hasPrevious() i hasNext()	140
Metody getPrevious() i getNext()	140
Metody getFirst() i getLast()	140
Metoda links()	141
Metoda hasPreviousPage() i hasNextPage()	141
Metoda getPreviousPage() i getNextPage()	141
Klasa bezpieczeństwa danych	141
Załadowanie klasy	141
Ataki typu CSRF	142
Dodawanie adresów wyłączonych ze sprawdzania	142
Automatyczne tworzenie pól w formularzu	143
Wysyłanie żądań za pomocą formatu JSON	143
Wysyłanie za pomocą nagłówka HTTP	143
Wysyłanie za pomocą znacznika META	143
Klasa do obsługi sesji	143
Inicjalizacja sesji	143
Pobieranie danych z sesji	145
Dodawanie danych do sesji	145

Sprawdzanie, czy w sesji istnieje dany klucz	146
Dodawanie danych do sesji	146
Usuwanie danych z sesji	146
Dane tymczasowe (Flashdata)	146
Niszczanie sesji i jej danych	147
Klasa limitu aktywności	147
Metoda check()	149
Metoda getTokenTime()	149
Klasa ułatwiająca pracę z plikami wgrzwanymi na serwer	150
Pobieranie wgranych plików	150
Wgrywanie pojedynczego pliku	150
Wgrywanie kilku plików zapisanych w tablicy	151
Wgrywanie kilku plików załadowanych do jednego pola	151
Praca z wgranymi plikami	152
Metoda getName()	152
Metoda getClientName()	153
Metoda getTempName()	153
Metoda getClientExtension()	153
Metoda getClientMimeType()	153
Przenoszenie plików	154
Klasa służąca do pracy z adresami URL	154
Dodawanie klasy do obsługi	155
Obecny adres URL	155
Ciągi znaków w URI	155
Operacje na schemacie połączenia	156
Operacje na autorytatywnej części adresu	156
Operacje na użytkowniku	157
Operacje na hoście domeny	157
Operacje na porcie	158
Operacje na ścieżce dostępu	158
Operacje na zapytaniach	158
Filtrowanie wartości z zapytania w adresie	159
Operacja na fragmencie, który należy wybrać ze strony WWW	160
Segmenty URI	160
Wyłączanie pokazywania błędów	161
Klasa przetwarzająca informacje o użytkowniku strony WWW	161
Uzyskanie dostępu do obiektu klasy	161
Przeglądarka użytkownika	161
Metoda isBrowser()	162
Metoda isMobile()	162

Metoda isRobot()	163
Metoda isReferral()	163
Metoda getBrowser()	163
Metoda getVersion()	163
Metoda getMobile()	163
Metoda getRobot()	163
Metoda getPlatform()	163
Metoda getReferrer()	164
Metoda getAgentString()	164
Metoda parse()	164
Klasa walidacji danych wprowadzonych do formularza	164
Metoda listErrors()	165
Metoda getErrors()	165
Metoda getError()	165
Metoda validate()	165
Metoda setRule()	165
Metoda setRules()	166
Walidacja pól oraz tablic	166
Zapisywanie reguł walidacji w osobnym pliku konfiguracyjnym	167
Metoda reset()	167
Metoda run()	167
Tworzenie własnych metod porównania wartości pola	167
Dostępne metody walidacji	169
Rozdział 7. Biblioteki pomocnicze	173
Pliki ciasteczek (cookie)	173
Funkcja set_cookie()	173
Funkcja get_cookie()	174
Funkcja delete_cookie()	174
Data (date)	174
Funkcja now()	175
Funkcja timezone_select()	175
Katalog (filesystem)	175
Funkcja directory_map()	176
Funkcja write_file()	176
Funkcja delete_files()	176
Funkcja get_filenames()	177
Funkcja get_dir_file_info()	177
Funkcja get_file_info()	177

Funkcja <code>symbolic_permissions()</code>	178
Funkcja <code>octal_permissions()</code>	178
Funkcja <code>set_realpath()</code>	178
Formularz (<code>form</code>)	179
Umieszczanie wartości w polach	179
Funkcja <code>form_open()</code>	179
Funkcja <code>form_open_multipart()</code>	180
Funkcja <code>form_hidden()</code>	180
Funkcja <code>form_input()</code>	180
Funkcja <code>form_password()</code>	181
Funkcja <code>form_upload()</code>	181
Funkcja <code>form_textarea()</code>	181
Funkcja <code>form_dropdown()</code>	182
Funkcja <code>form_multiselect()</code>	182
Funkcje <code>form_fieldset()</code> i <code>form_fieldset_close()</code>	182
Funkcja <code>form_checkbox()</code>	183
Funkcja <code>form_radio()</code>	183
Funkcja <code>form_submit()</code>	183
Funkcja <code>form_reset()</code>	184
Funkcja <code>form_button()</code>	184
Funkcja <code>form_close()</code>	184
HTML (<code>html</code>)	184
Funkcja <code>img()</code>	185
Funkcja <code>link_tag()</code>	185
Funkcja <code>script_tag()</code>	186
Funkcje <code>ol()</code> i <code>ul()</code>	186
Funkcja <code>video()</code>	186
Funkcja <code>source()</code>	187
Funkcja <code>embed()</code>	187
Funkcja <code>object()</code>	187
Funkcja <code>doctype()</code>	188
Liczba (<code>number</code>)	189
Funkcja <code>number_to_size()</code>	190
Funkcja <code>number_to_amount()</code>	190
Funkcja <code>number_to_currency()</code>	190
Funkcja <code>number_to_roman()</code>	191
Bezpieczeństwo (<code>security</code>)	191
Funkcja <code>sanitize_filename()</code>	191
Funkcja <code>strip_image_tags()</code>	192
Funkcja <code>encode_php_tags()</code>	192

Ciąg (string)	192
Funkcja random_string()	192
Funkcja increment_string()	193
Funkcja alternator()	193
Funkcja reduce_double_slashes()	194
Funkcja strip_slashes()	194
Funkcja reduce_multiples()	194
Funkcja quotes_to_entities()	195
Funkcja strip_quotes()	195
Funkcja word_limiter()	195
Funkcja character_limiter()	195
Funkcja ascii_to_entities()	196
Funkcja entities_to_ascii()	196
Funkcja convert_accented_characters()	196
Funkcja word_censor()	197
Funkcja highlight_code()	197
Funkcja highlight_phrase()	197
Funkcja word_wrap()	198
Funkcja ellipsis()	198
Funkcja excerpt()	199
URL (url)	199
Funkcja site_url()	199
Funkcja base_url()	199
Funkcja current_url()	200
Funkcja uri_string()	200
Funkcja index_page()	200
Funkcja anchor()	200
Funkcja mailto()	201
XML (xml)	201
Funkcja xml_convert()	201

Rozdział 8. Ćwiczenia 203

Ćwiczenie 1. Walidacja danych z formularza	203
Ćwiczenie 2. Walidacja danych z zastosowaniem własnej formuły	208
Ćwiczenie 3. Dzielenie danych na strony	214
Ćwiczenie 4. Dzielenie danych według własnych wytycznych — sortowanie	217

Podsumowanie 223

Rozdział 3.

Rutowanie URL, odbieranie danych, zapisywanie logów oraz pasek debugera

Rutowanie w obecnych czasach jest elementem bezwzględnie potrzebnym ze względu na wyszukiwarki, które — analizując URL oraz treść strony — są w stanie podwyższyć jej ranking, a co za tym idzie, także jej pozycję w wynikach wyszukiwania. Adres zapisany za pomocą rutowania jest także łatwiejszy w zapamiętaniu przez użytkownika, może także mówić o tym czego dotyczy strona, czy też ułatwiać czytnikom RSS prostsze przechodzenie po łączach, gdyż nie trzeba będzie w nich używać znaków specjalnych. Przykładów zastosowania tego rozwiązania jest o wiele więcej.

Ustalenia sposobu przepisywania adresów URL można dokonać poddając edycji plik `/app/config/Routes.php`.

Założmy, że chcielibyśmy stworzyć stronę z danymi kontaktowymi. Utwórz w tym celu plik `/app/Controllers/Urladdresses.php`. Następnie wpisz do niego standardowe linie kodu występujące w każdym tworzonym dotychczas kontrolerze i utwórz metodę `contact`.

LISTING 3.1. Kontroler z przykładem przepisywania adresu

```
<?php
namespace App\Controllers;

class Urladdresses extends BaseController
{
    public function contact()
    {
        echo 'Informacje kontaktowe';
    }
}

?>
```

Teraz wywołaj kontroler (wraz z jego metodą) za pomocą przeglądarki, wpisując adres `http://codeigniter4.lukasz.sos.pl/urladdresses/contact/`. W efekcie otrzymasz stronę z informacją o danych kontaktowych. Wszystko działa. Jednak pewnym problemem wydaje się to, że adres, którym się posłużyłeś, jest zbyt długi i w konsekwencji trudny do zapamiętania. Można w bardzo łatwy sposób go skrócić, pozbywając się nazwy kontrolera z adresu i zostawiając jedynie metodę. W tym celu otwórz plik `/app/config/Routes.php`. Następnie przejdź pod definicję domyślnego kontrolera `$routes->get('/', 'Home::index');` i wpisz treść zawartą na listingu.

LISTING 3.2. *Przykład przepisywania adresu URL*

```
$routes->add('contact', 'Urladdresses::contact');
```

Dzięki dodaniu tego wpisu korzystasz z klasy `routes`, w której za pomocą metody `add` dodajesz nową zasadę przepisywania adresu URL. Pierwszy parametr — `contact` — to nazwa, jaką wpiszesz po adresie URL strony, natomiast drugi stanowią połączone dwoma dwukropkami nazwy kontrolera oraz metody, która zostanie wywołana.

Teraz wpisz w polu adresu przeglądarki URL będący skróconą wersją poprzedniego (bez nazwy kontrolera): `http://codeigniter4.lukasz.sos.pl/contact/`. Wynik zapytania wysłanego do serwera w takiej postaci wygląda identycznie jak za pierwszym razem, kiedy wpisywałeś dane z nazwą kontrolera. Jednak teraz, dzięki temu, że adres jest krótszy, wygląda lepiej, łatwiej będzie go zapamiętać, a także — co najważniejsze — będzie lepiej indeksowany przez robota wyszukiwarki.

Parametry w adresie URL

Przepisywanie adresów oferuje także możliwość podawania parametrów, a ponadto pozwala na sprecyzowanie, jaką zawartość mogą one zawierać; każdy z nich może np. być liczbą, ciągiem znaków, haszem, a nawet wyrażeniem regularnym.

Do kontrolera `/app/Controllers/Urladdresses.php` dodaj kolejną metodę, tym razem o nazwie `product`. Będzie ona przyjmowała jeden parametr.

LISTING 3.3. *Kontroler z metodą przyjmującą parametr*

```
<?php
namespace App\Controllers;

class Urladdresses extends BaseController
{
    [...]

    public function product($ProductNumber)
    {
```

```

        echo 'Informacje o produkcie: ' . $ProductNumber;
    }
}
?>

```

Następnie w pliku `/app/config/Routes.php` zdefiniuj nową metodę przepisywania adresów.

LISTING 3.4. *Metoda przepisywania adresów wraz z parametrami*

```
$routes->add('product/(:any)', 'Urladdresses::product/$1');
```

Dzięki zamieszczeniu takiego wpisu przepisywany jest adres, w którym zostanie po domenie wpisane słowo `product`, a następnie dowolny ciąg znaków. Zostanie on zamieniony na kontroler `Urladdresses` i podany do metody `product`, do której przekaże parametr `$1`. Kolejne parametry oznacza się w podobny sposób: `$2`, `$3`, `$4` itd.

Sprawdź to, wpisując do przeglądarki adres `http://codeigniter4.lukasz.sos.pl/product/spodnie`. Zostanie wyświetlona strona z informacją o danym produkcie.

Filtrowanie parametrów

Parametry mogą zostać odpowiednio przefiltrowane już podczas przepisywania adresów URL. Służą do tego specjalne wieloznaczniki. Przykładem takiego wieloznacznika może być zastosowany w kodzie z listingu 3.4 zapis `(:any)`. Oznacza on każdą wartość, jaką będzie zawierał adres URL.

W poprzednim przykładzie wypisywałeś informacje o produkcie, przekazując do metody zawartość w ciągu URL. Możesz jednak znacznie bardziej uściślić rodzaj parametru. Służą do tego wieloznaczniki.

TABELA 3.1. *Filtrowanie parametrów*

Wieloznacznik	Opis
<code>(:any)</code>	Pasuje do każdego znaku podanego jako parametr
<code>(:segment)</code>	Pasuje do każdego — oprócz ukośnika (<code>/</code>) — znaku podanego jako parametr
<code>(:num)</code>	Pasuje do każdego ciągu składającego się z cyfr
<code>(:alpha)</code>	Pasuje do każdego ciągu składającego się z liter
<code>(:alphanum)</code>	Pasuje do każdego ciągu składającego się z liter, cyfr lub kombinacji liter i cyfr
<code>(:hash)</code>	Działa podobnie do <code>(:segment)</code> , jednak może służyć do przesyłania haszów różnych elementów, na przykład identyfikatora lub hasła

W kontrolerze `/app/Controllers/Urladdresses.php` zaktualizuj teraz metodę `product`, w wyniku czego tym razem pokaże ona tylko numer produktu.

LISTING 3.5. *Kontroler z metodą przyjmującą argument*

```
<?php
namespace App\Controllers;

class Urladdresses extends BaseController
{
    [...]

    public function product($ProductNumber)
    {
        echo 'Informacje o produkcie nr: ' . $ProductNumber;
    }
}

?>
```

Następną czynnością, którą należy wykonać, jest zmiana parametru wieloznacznika, który ma przyjmować metoda. W pliku `/app/config/Routes.php` zmień w pierwszym parametrze metody `add` wieloznacznik `(:any)` na `(:num)`.

LISTING 3.6. *Metoda przepisywania adresów wraz z parametrem*

```
$routes->add('product/(:num)', 'Urladdresses::product/$1');
```

Teraz wpisz kolejno w oknie adresu przeglądarki dwa adresy URL. Pierwszy będzie zawierał liczbę w parametrze — na przykład 1: `http://codeigniter4.lukasz.sos.pl/product/1`. W wyniku zatwierdzenia tak wpisanego adresu, wyświetli się strona z informacją o produkcie posiadającym ID odpowiadający podanej liczbie. Następnie wpisz ten sam adres, zmieniając jedynie ostatni parametr z liczby na wyraz: `http://codeigniter4.lukasz.sos.pl/product/spodnie`. Otrzymasz komunikat o błędzie informujący, że taka strona nie istnieje.

Definiowanie własnych wieloznaczników

Oprócz wieloznaczników dostępnych w systemie można także zdefiniować własne, jeśli uznamy, że systemowe nam z jakiegoś powodu nie odpowiadają — na przykład ze względu na rozbudowaną treść oraz konieczność innego niż oferowane przez nie filtrowania zawartości adresu URL.

W kontrolerze `/app/Controllers/Urladdresses.php` dodaj nową metodę odpowiadającą za wyświetlenie informacji o produkcie.

LISTING 3.7. *Kontroler z metodą przyjmującą argument*

```

<?php

namespace App\Controllers;

class Urladdresses extends BaseController
{
    [...]

    public function productshow($ProductId)
    {
        echo 'Informacje o produkcie posiadającym identyfikator: ' . $ProductId;
    }
}

?>

```

Następną czynnością, którą należy wykonać, jest zdefiniowanie własnego wieloznacznika, który ma przyjmować jako parametr metoda. W pliku `/app/config/Routes.php` dodaj nowy wieloznacznik. Posłuż się w tym celu metodą `addPlaceholder`, której parametrami są nazwa wieloznacznika oraz zawartość, jaką może przyjąć. Jest to dosyć uproszczona metoda, podobna nieco do wyrażeń regularnych. W naszym przypadku parametrem podanym do metody będzie ciąg znaków zawierających litery od *a* do *g*. Chcemy ponadto, żeby w zwróconym wyniku były dokładnie dwa znaki z tego zakresu.

LISTING 3.8. *Definiowanie własnego wieloznacznika*

```

$routes->addPlaceholder('productitem', '[a-g]{2}');
$routes->add('productshow/(:productitem)', 'Urladdresses::productshow/$1');

```

Wpisz poprawny adres do okna przeglądarki i zatwierdź go wciskając klawisz *Enter*: `http://codeigniter4.lukasz.sos.pl/productshow/ag`. W efekcie wyświetli się strona z informacjami o produkcie. Teraz wpisz ten sam adres, lecz z krótszym (zawierającym tylko jeden znak z wyznaczonego zakresu) drugim parametrem: `http://codeigniter4.lukasz.sos.pl/productshow/a`. W takim przypadku wystąpi błąd i otrzymasz komunikat z informacją, iż strona nie została odnaleziona. Wpisz jeszcze jeden adres: `http://codeigniter4.lukasz.sos.pl/productshow/az`. Także tym razem wystąpi błąd sygnalizowany komunikatem o nieodnalezieniu strony. Wszystko ze względu na parametr. Pierwsza litera (*a*) jest poprawna, jednak druga (*z*) wykracza poza zakres dozwolonych znaków, kończący się na literze *g*.

Wyrażenia regularne

Wyrażenia regularne to element, który pozwoli Ci na dokładne dobranie wszystkich parametrów pojawiających się w adresie URL. Możesz dostosować je do czego tylko będziesz chciał.

W pliku zawierającym kontroler `/app/Controllers/Urladdresses.php` dodaj nową metodę, służącą do wyświetlenia produktu posiadającego numer.

LISTING 3.9. Kontroler z metodą przyjmującą argument

```
<?php

namespace App\Controllers;

class Urladdresses extends BaseController
{
    [...]

    public function productnumber($ProductNumber)
    {
        echo 'Numer produktu: ' . $ProductNumber;
    }
}

?>
```

W pliku `/app/config/Routes.php` dodaj nowy wiersz, w którym umieścisz wyrażenie regularne pozwalające na wybranie jedynie liczb (`[0-9]`) z ciągu podanego jako parametr. Liczb może być jedna lub więcej, co określa zastosowany w wyrażeniu znak `+`.

LISTING 3.10. Definiowanie własnego wyrażenia regularnego

```
$routes->add('productnumber/([0-9]+)', 'Urladdresses::productnumber/$1');
```

Wpisz do przeglądarki internetowej adres `http://codeigniter4.lukasz.sos.pl/productnumber/1234567890`. Strona, która się otworzyła, pokazuje informacje o produkcie mającym numer 1234567890. Teraz spróbuj dodać do adresu literę: `http://codeigniter4.lukasz.sos.pl/productnumber/1234567890a`. Obecnie strona informuje, że strona o podanym adresie URL nie istnieje. W taki oto sposób za pomocą wyrażeń regularnych można uzyskiwać przepisywanie adresów na odpowiednią metodę w kontrolerze.

Grupowe przepisywanie adresów

CodeIgniter został wyposażony w możliwość grupowego przepisywania adresów URL, dzięki czemu nie trzeba się już męczyć z definiowaniem każdego adresu z osobna — wystarczy zastosować metodę `group`.

W pliku `/app/config/Routes.php` dodaj definicję grupowego przepisywania adresów URL. Będzie ona polegała na prostej zasadzie. W przypadku zwykłego przepisywania musiałbyś zamieszczać trzy wersje metody `add` z definicjami całego adresu do przepisania. W tym przypadku, po użyciu metody `group`, jako pierwszy parametr podaj ciąg, który ma znaleźć się

w adresie URL, następnie zdefiniuj funkcję, w której parametrem jest `$routes`. Teraz określ — tak jak poprzednio, za pomocą metody `add` — reguły podrzędne. Będą one polegały na przepisywaniu całych adresów: `http://[...]/user/register`, `http://[...]/user/login`, `http://[...]/user/logout`. Dzięki temu można łatwiej zapanować nad przepisywanymi adresami i podzielić je na grupy.

LISTING 3.11. Grupowanie przepisywania adresów URL

```
$routes->group('user', function($routes)
{
    $routes->add('register', 'Users::register');
    $routes->add('login', 'Users::login');
    $routes->add('logout', 'Users::logout');
});
```

Własna strona dla błędu 404

W CI można zdefiniować własną stronę dla błędu 404. W pliku `/app/config/Routes.php` musisz w tym celu dodać wpis, który zastąpi domyślną stronę z kodem błędu http 404 inną stroną.

W metodzie `set404override` napisz funkcję, która wyświetli wybrany przez Ciebie plik błędu.

LISTING 3.12. Definiowanie nowej strony błędu

```
$routes->set404override(function()
{
    echo view('errors/error404.html');
});
```

Pobieranie danych wysłanych do programu

Dane mogą być wysyłane w różne sposoby. Najpopularniejszy polega na użyciu metod typu GET i POST, jednak istnieje wiele innych możliwości dodania własnych danych za pomocą programu uruchomionego w konsoli lub działającego na serwerze WWW.

Włączanie klasy

Klasa `$request` jest automatycznie ładowana do klasy `Controller`, więc nie trzeba jej do niej jawnie dodawać. Elementy obiektu żądania są dostępne od razu, możesz więc ich używać w swoich kontrolerach, kiedy tylko będziesz tego chciał. Jednak, jeżeli trzeba będzie użyć tej klasy w innych miejscach niż kontrolery, należy ową klasę jawnie załadować.

LISTING 3.13. Włączanie obiektu żądania `request` za pomocą usług

```
$request = \Config\Services::request();
```

Klasę można dodać w konstruktorze klasy, tak aby była dostępna w każdej metodzie, w której będziesz chciał ją zastosować.

LISTING 3.14. Włączanie klasy w konstruktorze klasy

```
<?php

use CodeIgniter\HTTP\RequestInterface;

class SomeClass
{
    protected $request;

    public function __construct(RequestInterface $request)
    {
        $this->request = $request;
    }
}
?>
```

Metoda `isCLI()`

`isCLI()`

Metoda `isCLI()` sprawdza, czy kod został uruchomiony z linii poleceń. Jeżeli tak, wówczas zwróci wartość `True`; w przeciwnym wypadku zwrócona zostanie wartość `False`.

Metoda `isAJAX()`

`isAJAX()`

Metoda `isAJAX()` pozwala na sprawdzenie, czy kontroler został wywołany przez procedurę AJAX. W takim przypadku zwróci wartość `True`, a w innym — `False`.

Metoda `isSecure()`

`isSecure()`

Metoda `isSecure()` sprawdza, czy żądanie zostało wywołane poprzez protokół HTTPS. Jeśli tak, otrzymamy wartość `True`, jeśli nie — `False`.

Metoda `getVar()`

```
getVar([$index = null[, $filter = null[, $flags = null]])
```

Metoda ta zwraca wartość zmiennej lub klucza, jeżeli istnieją, lub wartość `null` w przypadku ich braku.

Parametry:

- `$index` — nazwa zmiennej lub klucza,
- `$filter` — typ filtra dla zmiennej lub klucza¹,
- `$flags` — flaga dla zmiennej lub klucza².

Metoda `getGet()`

```
getGet([$index = null[, $filter = null[, $flags = null]])
```

Ta metoda pobiera wartość zmiennej z tablicy GET zdefiniowanej jako pierwszy parametr. Jeżeli nie znajdzie takiej zmiennej, zwraca wartość `null`. Pierwszy parametr nie jest obowiązkowy i w przypadku niepodania go zostanie zwrócona tablica wraz z wszystkimi zmiennymi wysłanymi metodą GET.

Parametry:

- `$index` — nazwa zmiennej lub klucza,
- `$filter` — typy filtrów, które mają zostać zastosowane,
- `$flags` — typy flag, które mają zostać zastosowane przy przetwarzaniu danych.

Metoda `getPost()`

```
getPost([$index = null[, $filter = null[, $flags = null]])
```

Jest to metoda przeznaczona do zwracania zmiennych wysłanych metodą POST. Nazwę zmiennej podajemy w pierwszym argumencie. Jeżeli zmienna istnieje, zostanie zwrócona jej wartość, jeżeli nie istnieje — zostanie zwrócona wartość `null`. Pierwszy argument jest wartością niewymaganą, więc można go nie podawać. W takim przypadku zostanie zwrócona cała tablica POST, która została wysłana do kontrolera.

---

¹ Zestawienie i opis typów filtrów można znaleźć pod adresem:
<https://www.php.net/manual/en/filter.filters.php>.

² Zestawienie i opis typów flag można znaleźć pod adresem:
<https://www.php.net/manual/en/filter.filters.flags.php>.

Parametry:

- `$index` — nazwa zmiennej, którą chcemy pozyskać,
- `$filter` — filtr do zastosowania,
- `$flags` — flaga do zastosowania.

Metoda `getPostGet()`

```
getPostGet([$index = null[, $filter = null[, $flags = null]])
```

Metoda ta sprawdza, czy zmienna zadeklarowana w pierwszym parametrze została przesłana metodą POST. W przypadku niewykrycia takiego przesyłania następuje sprawdzenie, czy zmienna została przesłana metodą GET. Jeżeli zmiennej nie ma i w tej tablicy, zwracana jest wartość `null`.

Parametry:

- `$index` — nazwa zmiennej, której poszukujemy,
- `$filter` — filtr do zastosowania do danej zmiennej,
- `$flags` — flaga zastosowana do zmiennej.

Metoda `getGetPost()`

```
getGetPost([$index = null[, $filter = null[, $flags = null]])
```

Metoda sprawdza, czy zmienna zadeklarowana w pierwszym parametrze została przesłana metodą GET. W przypadku braku zmiennej w tablicy GET przystępuje do sprawdzenia, czy została ona przesłana metodą POST. Jeżeli zmienna nie istnieje także w tej tablicy, zwracana jest wartość `null`.

Parametry:

- `$index` — nazwa szukanej przez nas zmiennej,
- `$filter` — typ filtra do zastosowania,
- `$flags` — typ flagi do zastosowania.

Metoda `getCookie()`

```
getCookie([$index = null[, $filter = null[, $flags = null]])
```

Metoda przeznaczona do sprawdzania wartości ciasteczka (pliku *cookie*). Jeśli plik nie zostanie odnaleziony, zostanie zwrócona wartość `null`, w przeciwnym przypadku metoda zwróci

jego wartość. Można także nie podawać pierwszego argumentu; w takim razie zostanie zwrócona tablica wraz z wszystkimi ciasteczkami wysłanymi do strony.

Parametry:

- `$index` — nazwa pliku ciasteczka,
- `$filter` — typ filtra,
- `$flags` — typ flagi.

Metoda `getServer()`

`getServer([$index = null[, $filter = null[, $flags = null]])`

Metoda zwraca zawartość zmiennej opisującej konfigurację kluczem bądź tablicą wskazaną w pierwszym parametrze, którego poszukujemy. W przypadku znalezienia klucza zostanie zwrócona jego zawartość, jeśli zaś metoda go nie odnajdzie, otrzymamy wartość `null`.

Parametry:

- `$index` — nazwa klucza tablicy,
- `$filter` — filtr dotyczący zawartości,
- `$flags` — flaga dla zawartości.

Metoda `getUserAgent()`

`getUserAgent([$filter = null])[MK1]`

Metoda ta zwraca ciąg znaków reprezentujących przeglądarkę internetową, z której korzysta klient serwisu.

Parametry:

- `$filter` — filtr do zastosowania do zawartości.

Zapisywanie błędów występujących podczas obsługi witryny

Funkcja `log_message()` przekazuje komunikaty o danym zdarzeniu do pliku dziennika systemowego. Pierwszym parametrem tej funkcji jest określenie rodzaju zdarzenia: `debug`, `info`, `notice`, `warning`, `error`, `critical`, `alert` lub `emergency`. Natomiast w drugim parametrze powinien się znaleźć komunikat stanowiący opis danego zdarzenia. Na listingu 2.19

pokazany jest kontroler, którego zadaniem będzie pobranie danych zapisanych w pliku o nazwie *data.txt*. Jeżeli taki plik nie istnieje, na ekranie zostanie wyświetlony komunikat informujący o błędzie; odpowiednia informacja zostanie ponadto zapisana do pliku dziennika.

LISTING 3.15. *Zapisywanie komunikatu o zdarzeniu. W tym przypadku wystąpił błąd*

```
<?php
namespace App\Controllers;

class Getfile extends BaseController
{
    public function getfilecontent()
    {
        if (file_exists('data.txt'))
        {
            $ArrayFile = file('data.txt');
        }
        else
        {
            echo 'Błąd. Brak pliku.';
            log_message('error', 'Plik o nazwie data.txt nie istnieje!');
        }
    }
}
?>
```

Kolejną czynnością, którą należy wykonać, jest konfiguracja systemu logowania błędów. W tym celu otwórz plik */app/Config/Logger.php*. Znajduje się tam zmienna: `public $threshold = 3;`. Jej wartość decyduje o tym, jakie błędy są zapisywane. Zmień wpisaną w niej liczbę 3 na 4, ponieważ zgłoszony w przykładzie błąd ma poziom ważności 4. Od tej pory zapisywane będą wszystkie błędy tego poziomu — oczywiście także te o wyższych wartościach.

Jeśli już to zrobiłeś, wpisz w przeglądarce adres <http://codeigniter4.lukasz.sos.pl/getfile/getfilecontent>. Teraz sprawdź plik logu zapisany w lokalizacji */writeable/logs/[data].log*. Na samym dole pliku znajduje się uzyskany przed chwilą błąd.

LISTING 3.16. *Informacje o błędzie w pliku logu systemowego*

```
ERROR - 2020-08-29 09:11:51 --> Plik o nazwie data.txt nie istnieje!
```

Zapisywanie logów można również zdefiniować posługując się tablicą z numerami błędów, jakie będziemy chcieli zapisywać do plików.

LISTING 3.17. *Logowanie różnych poziomów błędów*

```
public $threshold = [5, 8];
```

TABELA 3.2. Błędy w aplikacji wraz z ich numerami oraz opisem

Numer	Poziom	Opis
1	debug	Szczegółowe informacje na temat błędów występujących podczas pracy aplikacji
2	info	Informacje, które przydadzą się podczas sprawdzania działania aplikacji
3	notice	Informacje mające związek z działaniem aplikacji, które doprowadziły do błędu w samej aplikacji
4	warning	Ostrzeżenia generowane podczas działania aplikacji, informujące o takich zdarzeniach jak korzystanie z API
5	error	Błędy w aplikacji, które wymagają natychmiastowego naprawienia ze względu na to, że powodują jej złe działanie
6	critical	Błąd krytyczny, na przykład brak dostępu do komponentu lub zapytania SQL
7	alert	Informacja o błędzie, który musi zostać usunięty natychmiast, na przykład z powodu tego, że uniemożliwia uruchomienie strony
8	emergency	Najwyższy poziom możliwych problemów — zgłasza błędy powodujące, że strona całkowicie nie nadaje się do użytku

Włączanie paska debugera

Pasek debugera to bardzo ważny dodatek do systemu; powinno się go używać bardzo często podczas pisania i testowania aplikacji. Zawiera mnóstwo danych dotyczących tego, ile trwało wykonywanie kodu strony, ile pamięci RAM zostało przy tym zużyte. Pasek pokaże także zapytania do bazy danych oraz poinformuje, gdzie w hierarchii plików strony są zawarte pliki widoku, ile plików zostało użytych do wygenerowania obecnej strony, wyświetli ścieżkę dostępu w przypadku użycia przepisywania adresu URL. Pokaże ponadto zdarzenia, historię dostępu do strony czy używane zmienne.

W celu włączenia paska debugera musisz przełączyć framework w stan pracy właściwy dla tworzenia aplikacji. W tym celu przejdź do pliku `.env`, który znajduje się domyślnie katalogu niżej niż opublikowana strona WWW. Znajdź w nim linię z napisem `CI_ENVIRONMENT`. Należy ją odkomentować poprzez usunięcie znaku hasz (`#`) z jej początku; od tej pory ta linia będzie uwzględniana podczas wykonywania programu. Teraz musisz jeszcze ustawić tę opcję na wartość `development`.

LISTING 3.18. Ustawienie stanu pracy pozwalającego na debugowanie kodu

```
#-----
# ENVIRONMENT
#-----

CI_ENVIRONMENT = development
```

15.4 ms 3.779 MB Database 2 Views 2 Files 108 Routes 11 Events 3 History 20 Vars

RYSUNEK 3.1. Przykładowy pasek debugera

Możesz wybrać, jakie elementy mają się pojawić na pasku. Ustawienia te znajdują się w pliku konfiguracyjnym `app/Config/Toolbar.php`.

LISTING 3.19. Konfiguracja paska debugera

```
public $collectors = [
    \CodeIgniter\Debug\Toolbar\Collectors\Timers::class,
    \CodeIgniter\Debug\Toolbar\Collectors\Database::class,
    \CodeIgniter\Debug\Toolbar\Collectors\Logs::class,
    \CodeIgniter\Debug\Toolbar\Collectors\Views::class,
    \CodeIgniter\Debug\Toolbar\Collectors\Cache::class,
    \CodeIgniter\Debug\Toolbar\Collectors\Files::class,
    \CodeIgniter\Debug\Toolbar\Collectors\Routes::class,
    \CodeIgniter\Debug\Toolbar\Collectors\Events::class,
];
```

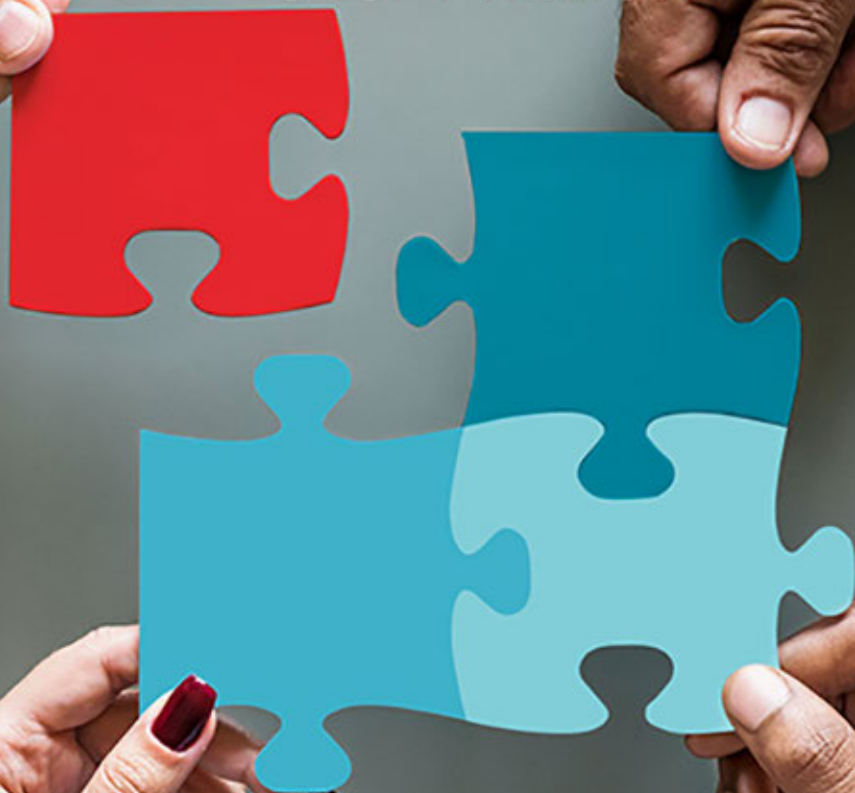
Można dowolnie zmieniać konfigurację paska poprzez zmianę pozycji klas; możliwe jest także wyłączanie wskazanych danych z paska debugera dzięki usunięciu odpowiadającej im linii.

Poniżej opisano przeznaczenie klas zawartych w pliku konfiguracyjnym paska debugera.

- *Timers* — zbiera dane dotyczące czasu aplikacji potrzebnego na wygenerowanie całej strony, a także czasu wykonywania kodu pomiędzy założonymi przez nas wskaźnikami.
- *Database* — wyświetla zapytania do bazy danych oraz czas poświęcony na ich wykonanie.
- *Logs* — wyświetla wszystkie logi dotyczące systemu. Opcja ta bardzo obciąża pamięć i powinna zostać wyłączona.
- *Views* — pokazuje pliki widoków wraz z czasem, który został przeznaczony na ich wygenerowanie.
- *Cache* — wyświetla informacje na temat przechwytywania danych z plików zamiast (na przykład) z bazy danych.
- *Files* — wyświetla listę plików użytych podczas generowania strony.
- *Routes* — pokazuje informacje na temat obecnego przepisywania adresów wraz z wszystkimi zmiennymi oraz innymi zdefiniowanymi przez nas opcjami.
- *Events* — wypisuje wszystkie wywołania wykonywane podczas generowania strony.

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Twórz aplikacje PHP z CodeIgniterem

- Poznaj użyteczne klasy frameworka
- Naucz się wykorzystywać je w praktyce
- Rozwiń swoje umiejętności programistyczne

CodeIgniter to niewielki, lecz potężny framework, który ułatwia tworzenie aplikacji zarówno początkującym, jak i zaawansowanym programistom PHP. Dzięki implementacji wzorca model-view-controller wspiera podział kodu na warstwy odpowiedzialne za operacje związane z zarządzaniem danymi, wyświetlanie strony oraz obsługę logiki biznesowej, co upraszcza nie tylko pisanie, lecz również utrzymywanie i rozwój wykorzystujących go aplikacji.

Szerokie możliwości, doskonała wydajność, znakomite wsparcie programisty, zgodność z najnowszymi wersjami PHP, łatwość użycia i logiczna struktura bibliotek – wszystko to sprawia, że CodeIgniter jest wybierany przez kolejne generacje deweloperów, którym pozwala twórczo skupić się na projekcie oraz uniknąć wysiłku związanego z implementacją powtarzalnego kodu odpowiedzialnego za typowe operacje.

Jeśli chcesz szybko zacząć przygodę z frameworkiem, sięgnij po tę książkę! Bezboleśnie wprowadzi Cię ona w świat programowania z wykorzystaniem popularnego frameworka, przedstawi zasady zastosowania wzorca MVC, zapozna ze sposobami obsługi baz danych oraz zaprezentuje klasy systemowe i pomocnicze. Nabytą wiedzę możesz ugruntować i sprawdzić w praktyce dzięki ćwiczeniom, w ramach których krok po kroku nauczysz się walidować dane wprowadzane przez użytkownika oraz dzielić je na strony z wykorzystaniem własnego sortowania.

- Instalacja, konfiguracja i struktura frameworka CodeIgniter
- Implementacja wzorca model-view-controller
- Podstawy tworzenia aplikacji WWW z wykorzystaniem CodeIgnitera
- Metody umożliwiające obsługę baz danych i tworzenie zapytań
- Zastosowanie przydatnych klas systemowych i pomocniczych
- Praktyczne ćwiczenia z programowania wraz z rozwiązaniami

CodeIgniter – szybko, wydajnie, prosto do celu!

 Helion	<i>Sprawdź nasze szkolenia!</i> SZKOLENIA AKADEMIA IT & BUSINESS HELIONSZKOLENIA.PL	KOD KORZYŚCI <i>Sięgnij po więcej!</i> ISBN 978-83-283-7487-4 9 788328 374874
 helion.pl		
 HELION SA ul. Kościuszki 1c 44-100 Gliwice tel.: 32 230 98 63 helion@helion.pl		
INFORMATYKA W NAJLEPSZYM WYDANIU		Cena: 59,00 zł